

คดีเกี่ยวกับ

เด็ก

และ

เยาวชน

(แพ่ง-อาญา)

เนื้อหาประกอบด้วย

ขั้นตอนและรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา

ตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนจนถึงชั้นพิจารณาคดีของศาล

- ★ การอุทธรณ์ฎีกา
- ★ การฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย
- ★ การปล่อยชั่วคราวในชั้นสถานพินิจและชั้นศาล
- ★ อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ
- ★ การสืบพยานเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่แก้ไขล่าสุด
- ★ คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว
- ★ หลักปฏิบัติและปัญหาในทางปฏิบัติตลอดจนแนวทางแก้ไข

317.593
ท15ค

กบงศักดิ์ ฤกษ์กาญจน์
ผู้พิพากษา

สารบัญ

บทที่ ๑ การใช้บังคับ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว	๑
๑. เหตุผลในการประกาศใช้	๑
๒. วันที่ใช้บังคับ	๒
บทที่ ๒ อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน	๓
๑) การจับกุม	๓
ก. การจับกุมเด็ก	๔
ข. การจับกุมเยาวชน	๕
๒) หน้าที่ของพนักงานสอบสวนภายหลังการจับกุมเด็กหรือเยาวชน	๕
๓) การตรวจสอบอายุเด็กและเยาวชน	๖
๔) การสอบสวน	๖
ก. การสอบสวนโดยทั่วไป	๖
- ระยะเวลาการสอบสวน	๑๐
- การมัดมือ	๑๐
- การตรวจสอบคำร้องมัดมือ	๑๒
- ปัญหาเรื่องอายุผิดพลาด ทำให้มัดมือผิดช่วงผิดศาล	๑๔
- กรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของเด็กหรือเยาวชน	๑๕
- การนับเวลาการสอบสวนหรือการมัดมือ กรณีเด็กหลบหนี	๑๕
ข. การสอบสวนกรณีที่ท้องที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบอยู่นอกเขต อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว	๑๖
บทที่ ๓ อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ และการปล่อยชั่วคราวในชั้นสถานพินิจ	๒๑
๑. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๒๑
๒. อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจภายหลังรับตัวเด็กหรือเยาวชน ได้จากพนักงานสอบสวน	๒๒

๓. การปล่อยชั่วคราวในชั้นสถานพินิจ	๒๓
๔. อำนาจทั่วไปของผู้อำนวยการสถานพินิจ	๒๔
ก. อำนาจเช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติ	๒๔
ข. อำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสังคมสงเคราะห์	๒๖
ค. อำนาจของผู้อำนวยการสถานพินิจในระหว่างเด็ก หรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ	๒๗
๕. หน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจต่อศาล	๒๘

บทที่ ๔ อำนาจทั่วไปของศาลในการพิจารณาคดี ๓๒

๑. การนำกฎหมายอื่นมาใช้กับคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว	๓๒
ก. กรณีนำ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๔ วรรคหนึ่งมาใช้	๓๒
ข. กรณีนำ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ มาใช้ไม่ได้	๓๔
ค. กรณีนำ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๓ ทวิ มาใช้	๓๔
๒. การชี้ขาดอำนาจศาล	๓๙
๓. กรณีอายุของจำเลยผิดพลาดไป ปรากฏขึ้นในชั้นพิจารณาคดีของศาล	๔๐

บทที่ ๕ การฟ้องคดีของพนักงานอัยการและผู้เสียหาย

และอำนาจสั่งไม่ฟ้องคดีของผู้อำนวยการสถานพินิจ ๔๓

๑. กำหนดเวลาการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ	๔๓
๒. การฟ้องคดีกรณีพิเศษ (ไม่ต้องขอผิดฟ้อง)	๔๕
๓. ทางแก้กรณีฟ้องคดีไม่ทันตามเวลาที่ศาลกำหนด	๔๙
ก. อัยการสูงสุดชี้ขาดให้ฟ้องคดีตามความเห็นแย้ง ไม่เป็นการอนุญาตให้ฟ้องคดี	๔๙
ข. หากยังไม่มีการจับกุม ระยะเวลาการฟ้องคดียังไม่เริ่มนับ	๕๐
ค. พนักงานสอบสวนจะสั่งฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ก็ตาม ก็ต้องฟ้องในเวลาที่กำหนด	๕๐
ง. การห้ามฟ้องคดีเกินกำหนด หมายถึงห้ามฟ้องต่อทุกศาล	๕๑
๔. กรณีผู้ต้องหาไม่อยู่ในอำนาจศาล พนักงานอัยการต้องนำตัวมาศาลเพื่อฟ้องคดี	๕๒
๕. อำนาจสั่งไม่ฟ้องคดีของผู้อำนวยการสถานพินิจฯ	๕๓

๖. การฟ้องเด็กหรือเยาวชนเป็นคดีอาญาของผู้เสียหาย	๕๕
ก. การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ไม่เป็นคำฟ้อง	
จึงไม่ต้องขออนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจ	๕๗

บทที่ ๖ อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวแก่ชวแก่คดีอาญา

และการพิจารณาคดีของศาล.....	๕๘
๑. คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว.....	๕๘
๒. ศาลที่จะรับฟ้อง.....	๖๐
๓. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี กรณีความผิดเกี่ยวพัน	๖๓
๔. การฟ้องคดีกรณีเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดร่วมกับผู้ที่มีโชเด็กหรือเยาวชน	๖๔
๕. การตรวจและสั่งคำฟ้องของศาล	๖๕
ก. คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์.....	๖๕
ข. กรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง	๖๕
๖. การสอบคำให้การจำเลย	๖๖
๗. การตั้งที่ปรึกษาทนาย	๖๗
๘. ประเด็นในคดีอาญา ต่างจากคดีอาญาทั่วไป	๖๙
๙. รูปแบบการพิจารณาคดีอาญาของศาล.....	๖๙
๑. คดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกไม่ถึง ๕ ปี	๖๙
๒. คดีที่ต้องสืบพยานโจทก์ประกอบคำรับสารภาพ.....	๗๐
๓. คดีที่จำเลยให้การปฏิเสธ	๗๐
๔. รูปแบบการพิจารณา	๗๑
ก. ห้องพิจารณา	๗๑
ข. การพิจารณาคดีลับ	๗๑
ค. การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย	๗๒
ง. การเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเป็นพยานศาล	๗๒
จ. อำนาจศาลในการสั่งสืบเสาะข้อเท็จจริง	๗๓
ฉ. อำนาจศาลในการรับฟังรายงานของสถานพินิจ ซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย	๗๔
ช. การนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้อย่างไม่เคร่งครัด	๗๔
ซ. หลักในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา	๗๕

๑๐. การควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล	๗๖
๑๑. การปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างพิจารณาคดี	๗๖
๑๒. วิธีการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาศาลในกรณีศาลมอบตัวเด็กหรือเยาวชน ไว้กับบิดามารดา บุคคล หรือองค์การอื่น	๗๘
บทที่ ๗ การพิพากษาคดีอาญา	๘๐
๑. กรณีพิพากษาว่าไม่มีความผิดแต่ยังคงคุมประพฤติไว้	๘๐
๒. กรณีที่ศาลเห็นว่ายังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา	๘๑
๓. การเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน	๘๓
๔. การเปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย	๘๓
๕. การเปลี่ยนโทษปรับเป็นคุมคุมความประพฤติ	๘๔
๖. การรอกการกำหนดโทษ และการรอกการลงโทษ	๘๕
*๗. การอ่านคำพิพากษา	๘๕
๘. การโฆษณาคำพิพากษาของศาล	๘๖
บทที่ ๘ การอุทธรณ์-ฎีกา (คดีอาญา)	๘๗
๑. การอุทธรณ์	๘๗
๒. การอุทธรณ์ในเนื้อหาว่าไม่ได้กระทำความผิด	๘๘
๓. การอุทธรณ์วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน	๙๐
๔. ฎีกา (คดีอาญา)	๙๑
๕. การฎีกาว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิด	๙๑
๖. การฎีกาเฉพาะกรณีที่ศาลใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน	๙๒
๗. การอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งศาลตามมาตรา ๙๙	๙๕
บทที่ ๙ ขั้นตอนและวิธีการสอบปากคำ และการสืบพยานเด็ก ของพนักงานสอบสวน และศาล ตาม ป.วิ.อ ที่แก้ไขใหม่	๙๗
๑. *การสอบปากคำ	๙๘
๒. ขั้นตอนวิธีการดำเนินการของพนักงานสอบสวนในการถามปากคำ เด็กที่เป็นผู้เสียหายหรือพยาน	๙๙
๓. การจัดบันทึกคำร้องทุกข์กรณีผู้เสียหายเป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี	๑๐๒

๔. การถามค่าไถ่การของผู้ต้องหาในคดีที่ผู้ต้องหาไม่เกิน ๑๔ ปี	๑๐๒
๕. การจัดให้เด็กอายุไม่เกิน ๑๔ ปี ชีตผู้ต้องหา	๑๐๔
๖. การไต่สวนชั้นอุทธรณ์คดี การไต่สวนมูลฟ้อง การสืบพยานและการเดินเผชิญสืบ	๑๐๕
๗. รูปแบบการจัดห้องพิจารณา	๑๐๗
๘. ขั้นตอนก่อนการสืบพยาน	๑๐๙
๙. วิธีการถามพยาน	๑๐๙
๑๐. การสืบพยานล่วงหน้า กรณีพยานเป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๔ ปี	๑๑๒
๑๑. ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐาน กรณีพนักงานสอบสวน ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ	๑๑๓
รวมปัญหาและแนวทางแก้ไขวิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับ การสืบพยานเด็ก	๑๑๗
๑) เรื่องการจดบันทึกคำร้องทุกข์	๑๑๗
๒) ปัญหาเรื่องการแจ้งบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มาร่วมสอบปากคำ โดยพร้อมกัน	๑๑๘
๓) คดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกิน ๑๔ ปี ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๓ ทวิ	๑๑๙
๔) ปัญหาการจัดห้องสอบสวน	๑๒๐
๕) การแจ้งข้อหาแก่ผู้ต้องหาที่มีอายุไม่เกิน ๑๔ ปี	๑๒๑
๖) ข้อสังเกตเรื่องอายุ	๑๒๒

บทที่ ๑๐ คดีแพ่งที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ๑๒๓

๑. คำร้องขอให้ศาลสั่งบุคคลเป็นคนที่ไร้ความสามารถและตั้งผู้อนุบาล	๑๒๓
๒. การร้องขอให้บุคคลเป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถและตั้งผู้พิทักษ์	๑๒๔
๓. การร้องขอเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่	๑๒๗
๔. การร้องขอให้บุคคลเป็นคนที่สาปสูญ	๑๒๗
๕. ผู้อนุบาลร้องขอขายทรัพย์สินของคนไร้ความสามารถ	๑๒๘
๖. ผู้พิทักษ์ร้องขอขายทรัพย์สินของคนเสมือนไร้ความสามารถ	๑๒๘
๗. ผู้เยาว์ฟ้องผู้จัดการมรดกขอให้แบ่งทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม	๑๒๙

๘. การร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ดำเนินการขอออกใบหย่า	๑๒๙
๙. ฟ้องเรียกบุตรโดยอ้างว่าตนเองเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร	๑๓๐
๑๐. ฟ้องผู้เยาว์ในฐานะเป็นทายาทให้รับผิดชอบใช้หนี้ของเจ้ามรดก.....	๑๓๐
๑๑. ฟ้องเรียกคืนของหมั้น เงินที่มอบให้เป็นค่าใช้จ่ายในการเตรียมการ สมรส และค่าทดแทนกรณีผิดสัญญาหมั้น	๑๓๑
๑๒. การร้องสอดเข้ามาในคดีเดิม	๑๓๒
๑๓. การขอให้ศาลสั่งให้ผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจคืนเงินที่ได้จาก การขายที่ดินให้แก่ผู้ร้อง	๑๓๒
๑๔. การร้องขอคืนของกลาง	๑๓๓
๑๕. การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร	๑๓๓
๑๖. ฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนรับรองบุตร	๑๓๔
๑๗. ฟ้องว่าการจดทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นไม่มีผลตามกฎหมาย	๑๓๔

ภาคผนวก

ก. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติมล่าสุด พ.ศ. ๒๕๔๓)	๑๓๗
ข. กฎกระทรวงออกตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๑๔๔
ค. ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนแก่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่เข้าร่วมในการร้องทุกข์ การสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง และการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒ ทวิ พ.ศ. ๒๕๔๓	๑๔๗
ง. ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการขอและรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำหน้าที่ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา พ.ศ. ๒๕๔๓	๑๔๙
จ. ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๓	๑๕๗